

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Složka sady	VY_12_INOVACE_LK_CJ.6.25
Autor	Mgr. Radka Florianová
Vzdělávací oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor	Český jazyk a literatura
Předmět	Literární klub
Tematický okruh	Báje a pověsti
Téma	Staré řecké báje a pověsti (Persefona a roční období)
Ročník	6.
Rozsah vyučovací jednotky	1 vyučovací hodina
Očekávaný výstup	Žák: - porovnává báje, pověsti - uvede příklady nejznámějších mýtů a pověstí - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby
Metodický postup	1. Společně si přečteme text Persefona a roční období z knihy 2. Žáci samostatně vypracují úkoly v pracovním listu. 3. Společná kontrola 4. Rozdat žákům dokončení příběhu a porovnat s jejich tvorbou
Druh učebního materiálu	Text Persefona a roční období Pracovní list
Materiál ověřen při výuce	Datum: 9. 3. 2012 Třída: 6.A
Zdroj	AMERYOVÁ, Heather. <i>Staré řecké báje a pověsti: Persefona a roční období</i> . 1. Fragment, 2003, s. 12-17. ISBN 80-7200-751-3.
Poznámka	

Persefona a roční období

Jednoho zářivého slunného rána se bohyně Démétér rozloučila se svou dcerou Persefonou.

„Do večera se vrátím,“ pravila. Démétér byla bohyně všech rostlin na světě. Dohlížela na to, aby na polích narostlo vysoké obilí a na stromech dozrálo ovoce. Počasí bylo stále nádherné a úroda se sklízela po celý rok.

Po matčině odchodu se Persefona vydala s přítelkyněmi natrhat květiny. Zatímco hledala ty nejkrásnější lilie, zatoulala se a brzy osaměla.

Náhle zaslechla hluk a vzhledla. Spatřila kočár tažený čtyřmi černými koni, který řídil Hádés, vládce podsvětí. Hádés se do Persefony zamiloval, věděl však, že Démétér by mu ji nikdy nedala za ženu. Než stačila Persefona zavolat o pomoc, Hádés ji vtáhl do kočáru a rychle odjel. Náhle se před nimi otevřela země. Hádés se vrátil přímo do propasti a země se za nimi opět zavřela. Zmizel i s Persefonou v podsvětí.

Když se Démétér vrátila večer domů, volala dceru, ale nikdo jí neodpovídal. Dům byl prázdný. Po setmění si Démétér začala dělat starosti. Kde jen Persefona může být? O půlnoci zapálila pochoděň a vydala se ji hledat. Až do rána chodila a volala: „Persefono, Persefono, kde jsi?“ Nikdo jí však neodpovídal. Démétér pátrala devět dní a devět nocí a celou tu dobu nespala ani nejedla.

Oblečená v černém namísto svých obvyklých zářivých barev bloudila Démétér krajem jako strhaná stařena. Protože už nedohlížela na úrodu, obilí tlelo na polích, na stromech nedozrávalo ovoce a tráva usychala. Ovce a kozy přišly o pastvu a všichni lidé trpěli nedostatkem jídla. Začala jim hrozit smrt hladem.

Zeus svolal všechny bohy a bohyně. „Tohle je velmi vážná věc,“ zahřměl hlasem připomínajícím hrom. „Pokud nepřesvědčíme Démétér, aby opět začala pečovat o Zemi, lidstvo vymře.“

„Hádés musí Persefoně dovolit odchod z podsvětí,“ pravila jedna bohyně. „Teprve pak Démétér zachrání Zemi.“

Zeus vzkázal pro Herma, jenž dělal bohům posla, a poručil mu: „Běž za Hádem a co nejzdvořileji ho požádej, ať vrátí Persefonu její matce.“ Hermés okamžitě odletěl.

Pouze bohové směli vcházet do podsvětí a zase odcházet z podsvětí, kde přebývali všichni lidé, kteří zemřeli.

„Nikdy Persefoně nedovolím, aby odešla!“ hrozil Hádés. „Zamiloval jsem se do ní a chci se s ní oženit.“

„Prosím tě, Háde,“ žadonil Hermés, „měj přece rozum. Víš, že tě Persefona nemiluje a nechce tě za muže.“

„Tak dobře,“ prohlásil rozhněvaný Hádés, „smí odejít, ale jen v případě, že tady nesnědla ani sousto. Znáš přece pravidlo, podle kterého nesmí podsvětí opustit nikdo, kdo tu cokoliv pojedl.“

„To je snadné,“ prohlásil Hermés. „Zeptáme se jí.“ Persefona na otázku nešťastně odpověděla: „Nedokázala jsem tu nic polknout. Nedotkla jsem se sebemenšího drobečku!“

Zaslechl ji přízrak zahradníka. „Ale ano, dotkla,“ zasípal. „Utrhla sis zralé granátové jablko a snědla jsi ho.“ „Ach ne!“ vykřikla zoufale Persefona. „Celé jsem ho nesnědla, ale měla jsem takovou žízeň, že jsem spolkla pár jadérek,“ „To stačí,“ zvolal Hádés.

„Prosím tě, Háde,“ smlouval Hermés, „tak ji pusť aspoň na chvíli. Těch pár jadérek není nic moc.“ „No dobře,“ zavrčel Hádés. „Persefona se smí vždy na polovinu roku vrátit na zemi, ale zbývající měsíce musí strávit se mnou tady v podsvětí.“

Hermés uchopil Persefonu za ruku a odlétl s ní z podsvětí za Démétér. „Moje milovaná dcero!“ radovala se Démétér a objala Persefonu. „Konečně ses vrátila!“ „Ano,“ vzlykala Persefona, „ale polovinu každého roku musím strávit v podsvětí.“

Démétér pochopila, že se s tím musí smířit. Naráz vypadala opět mladě. Oblékla si své nejpestřejší šaty a pustila se do práce, nechala vyklíčit nové obilí a trávu a na větvích vyrašit listí. Na celé zemi zavládlo jaro.

Persefona a roční období

I. Přečti si text a zodpověz následující otázky:

1. Jak se jmenovala matka Persefony a čeho byla bohyně?

2. Jakým způsobem se dostala Persefona k Hádovi?

3. Které říši vládl?

4. Jak dlouho pátrala Démétér po dceři?

5. Co způsobila ztráta dcery?

6. Kterí další bohové v příběhu vystupují?

7. V jakém případě by mohla Persefona odejít z Hádovy říše? Cituj.

8. Splnila Persefona tuto podmínku?

9. Mohla se Persefona vrátit ke své matce?

10. Jak souvisí osud Persefony s ročními obdobími? Dokonči příběh.

ŘEŠENÍ:

Persefona a roční období

1. Jak se jmenovala matka Persefony a čeho byla bohyně?

Matkou Persefony byla Démétér - bohyně všech rostlin na světě., dohlížela na to, aby na polích narostlo vysoké obilí a na stromech dozrálo ovoce. Počasí bylo stále nádherné a úroda se sklízela po celý rok.

2. Jakým způsobem se dostala Persefona k Hádovi?

Po matčině odchodu se Persefona vydala s přítelkyněmi natrhat květiny. Zatímco hledala ty nejkrásnější lilie, zatoulala se a brzy osaměla. Náhle zaslechla hluk a vzhlédla. Spatřila kočár tažený čtyřmi černými koni, který řídil Hádés, který se do Persefony zamiloval. Než stačila Persefona zavolat o pomoc, vtáhl ji do kočáru a rychle odjel. Zmizel i s Persefonou v podsvětí.

3. Které říši vládl?

Hádés byl vládcem podsvětí.

4. Jak dlouho pátrala Démétér po dceři?

Démétér pátrala po dceři devět dní a devět nocí a celou tu dobu nespala ani nejedla.

5. Co způsobila ztráta dcery?

Oblečená v černém namísto svých obvyklých zářivých barev bloudila Démétér krajem jako strhaná stařena. Protože už nedohlížela na úrodu, obilí tlelo na polích, na stromech nedozrávalo ovoce a tráva usychala. Ovce a kozy přišly o pastvu a všichni lidé trpěli nedostatkem jídla. Začala jim hrozit smrt hladem.

6. Kteří další bohové v příběhu vystupují?

Zeus – vládce všech bohů

Hermes – posel bohů

7. V jakém případě by mohla Persefona odejít z Hádovy říše? Cituj.

„Tak dobře,“ prohlásil rozhněvaný Hádés, „smí odejít, ale jen v případě, že tady nesnědla ani sousto. Znáš přece pravidlo, podle kterého nesmí podsvětí opustit nikdo, kdo tu cokoliv pojedl.“

8. Splnila Persefona tuto podmínku?

Nesplnila - utrhla si zralé granátové jablko, ale nesnědla ho - měla takovou žízeň, že spolkla pár jadérek.

9. Mohla se Persefona vrátit ke své matce?

Persefona se směla vždy na polovinu roku vrátit na zemi, ale zbývající měsíce musela strávit s Hádem v podsvětí.

10. Jak souvisí osud Persefony s ročními obdobími? Dokonči příběh.

Démétér pochopila, že se s tím musí smířit. Naráz vypadala opět mladě. Oblékla si své nejpestřejší šaty a pustila se do práce, nechala vyklíčit nové obilí a trávu a na větvích vyrašit listí. Na celé zemi zavládlo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Dokončení příběhu:

- rozdat žákům až po přečtení jejich textů

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.

Po celé léto byla Démétér šťastná a zabraná do práce, starala se o hojnou úrodu obilí i ovoce. Když se však musela Persefona vrátit do podsvětí, Démétér zesmutněla a nastal podzim. Listí na stromech zhnědlo, tráva přestala růst a počasí se ochladilo. Až do Persefonina návratu vládla nevlídná zima, ale jakmile byla Démétér opět šťastná, začalo jaro.